

שם ביה"ס:
תיכון דרכא רמון

ישוב:
גדרה

תחום הדעת:
מדעי החברה

מס' יחידות לימוד:
5 יחידות לימוד

סמל מוסד:
442236

כותבי התכנית:
חנה כהן, רונית מור,
קרן דדיה, אורית וייל,
מיטל ציון, אהוד
דניאלי, איילת כהן,
שני נח

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך עדכון
2021

קרימינולוגיה ומשפטים



תוכן עניינים

4.....	מאפייני בית הספר והסביבה החברתית- תרבותית שלו:
4.....	סיבות והנמקות לפיתוח התוכנית וייחודיות התוכנית:
5.....	היקף השעות :
5.....	כותבי התוכנית:
5.....	קהל היעד
5.....	התפיסה הרעיונית של התוכנית-
6.....	ראשי פרקים של הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון החומר:
7.....	תוכנית לימודים תלת שנתית:
7.....	בכיתה י':
7.....	בכיתה יא
7.....	בכיתה יב
9.....	המטרות הכלליות של התוכנית:
9.....	דרכי הערכה של התלמידים:
10.....	תכנית הלימודים לכיתה י'
10.....	משפטים י' – סה"כ 60 שעות הוראה
15.....	לימודי קרימינולוגיה – כיתה י' – סה"כ 60 שעות הוראה
22.....	תכנית הלימודים לכיתה יא'
22.....	משפטים – סה"כ 120 שעות הוראה
26.....	לימודי קרימינולוגיה – כיתה יא' – סה"כ 60 שעות הוראה
2931.....	לימודי קרימינולוגיה – כיתה יב' – סה"כ 60 שעות הוראה
33.....	עבודת גמר לימודי קרימינולוגיה ומשפטים – כיתה יב' – סה"כ 90
34.....	מחווון ליחידה חמישית
36.....	מטלות ומחווונים
44.....	נספח- רשימת מושגי יסוד במשפטים

תכנית לימודים ייחודית

תיכון דרכא רמון גדרה

**מגמת קרימינולוגיה ומשפטים
לבגרות 5 יח"ל**



סמל מוסד - 442236

שלב א- תקציר של התוכנית:

מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית שלו:

תיכון דרכא רמון הוא תיכון שש שנתי הוקם בשנת 2009, מספר התלמידים בתשע"ח-1219 מדד הטיפוח- 3.15. 106 מורים 10 עובדי מנהלה. מיקום בית הספר ברחוב מנחם בגין בלב השכונות החדשות יחסית של גדרה. צוות מורים צעיר באופן יחסי, חרוץ השואף לחדשנות מתמדת. בבית הספר אוכלוסיית הורים פעילה. הישגי בוגרי בית הספר גבוהים אחוזי זכאות לבגרות 92-99 אחוזים, תעודת בגרות איכותית. אחוז המשרתים בצה"ל, במכינות קדם צבאיות ובשנות שירות הוא גבוה.

ערכי בית הספר נגזרים משמו : רמון = רגישות מצוינות ונתינה

ייחודיות בית הספר- בית לחקר מדעי ולשיח חברתי.

הייחודיות נבחרה מתוך זיקה לערכים אלו ומתוך בחירת דרך לממשם.

בית הספר מקדם חקר ושיח באמצעות הטלת ספק, שאילת שאלות, ברור ידע, סעור מוחות ודיאלוג מקדם. אנו מעודדים תלמידים לגלות סקרנות, לחקור את סביבתם, ולגבש את זהותם האישית והלאומית מתוך זיקה לציונות ורגישות לכל גווני החברה הישראלית. אנו מאמינים ביכולתם של תלמידנו להגיע לתעודת בגרות מלאה ואיכותית, ורואים בה ציווי מוסרי וערכי שלבית הספר זכות לספק לתלמידיו, כמפתח להשכלה עתידית, השתלבות מיטבית בחברה ומיצוי עצמי.

סיבות והנמקות לפיתוח התוכנית וייחודיות התוכנית:

מימוש ערכי בית הספר באים לידי ביטוי גם בפדגוגיה בתוכניות ובהוראה בפועל. תוכניות לימוד ייחודיות הן דרכו של בית הספר לבטי את הייחודיות וה"אני מאמין". בחטיבת הביניים בכל שכבה ח החל משנת הלימודים תשע"ח נלמד מקצוע - "חוק ומשפט" בשכבה ט מזה 4 שנים נלמד מקצוע "המגדר". שני מקצועות ייחודיים אלו שנבחרו על ידי הנהלת בית הספר משקפים את רוח בית הספר לקידום חשיבה ביקורתית וראיית המציאות שלפנינו ככזו שמעוררת שאלות, סקרנות וחשיבה. התלמידים בחטיבת הביניים מקבלים בסיס מושגים ראשוני שיהווה בסיס ללימודי משפטים וקרימינולוגיה. בשכבה י במסגרת לימודי השכלה כללית בחרנו ללמד חינוך אזרחי שמהווה כר לחינוך לדמוקרטיה, לדיונים ערכיים. כמו כן בית הספר לוקח חלק בתוכנית לחיים משותפים של משרד החינוך, בנוסף לתוכנית חברתית ערכית עשירה ומגוונת. תחום המשפטים בשילוב קרימינולוגיה הוא תחום המאפשר שילוב של מיומנויות החיוניות לדעתנו לכל תלמיד. בעידן בו החשיפה התקשורתית של התלמידים היא רבה ולא תמיד יודעים להבחין בין עובדות לבין תכנית ראיית המציאה תמונת מציאות לא שלמה. התלמידים חשופים למדיה החברתית שעל שלל יתרונותיה יכולה להיות כר לאלימות ופשעה אנו כאנשי חינוך מחויבים לחינוך המעניק חשיבה ביקורתית ורב ערוצית. בתוכנית שברצוננו לכתוב היינו מעוניינים להתרכז בפשיעה ברשתות החברתיות. להפוך את התלמידים לשגרירים חברתיים בבית הספר ובקהילה של היתרונות והחסרונות והקשר בין התנהגות אנושית לבין עבריינות. לחשוף את התלמידים לעובדה כי כיום כולנו יכולים בלחיצת כפתור או "תקתוק" אצבע להפוך ולהיות עבריינים משום היטשטשות גבולות של המותר והאסור.

היקף השעות :

תוכנית לימודים תלת שנתית בהיקף שעות התואם היקף של 5 יחידות לימוד :

- משפטים 2 יח"ל
- קרימינולוגיה 2 יח"ל
- עבודת חקר במשפטים/קרימינולוגיה 1 יח"ל.

כותבי התוכנית:

- גב' חנה כהן - מנהלת בית הספר, הוראה בתחום אזרחות ומדעי החברה, תואר שני בניהול ויישוב סכסוכים מאוניברסיטת בר אילן.
- גב' מור רונית - מנהלת חטיבה עליונה, הוראה בתחום אזרחות ומדעי החברה, התמחות B.Ed. קידום וטיפול בנוער, תואר ראשון בחינוך בלתי פורמלי, תואר שני בניהול מערכות חינוך.
- גב' קרן דדיה - תואר שני בקרימינולוגיה מטעם האוניברסיטה העברית, מורה למדעי החברה ואזרחות.
- גב' וייל אורית - רכזת פדגוגית שש שנתית תואר ראשון בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה מטעם האוניברסיטה העברית, תואר שני בסוציולוגיה ארגונית-אוניברסיטת בן גוריון.
- עו"ד מיטל ציון – מורה מצוות ביה"ס, הוראת חוק ומשפט בחט"ב.
- מר אהוד דניאלי – תואר שני במדיניות ציבורית, לימודי תעודה בפרופילאות פלילית מטעם אוניברסיטת אריאל.
- עו"ד איילת כהן - המורה שתלמד את תחום המשפטים
- שני נח-תואר שני בקרימינולוגיה קלינית (אוניברסיטת בר-אילן), לימודי פרופילאות פלילית (אוניברסיטת אריאל בשומרון), מזכירת האגודה לקרימינולוגים קליניים בישראל.

4. קהל היעד-

תלמידי החטיבה העליונה משכבה י' ועד שכבה י"ב. תלמידים בעלי יכולות לימודיות טובות שתחום המשפטים והקרימינולוגיה מעניינים אותם. בעלי יכולות לביטוי אישי ובעלי מוטיבציה לתרומה לקהילה.

התפיסה הרעיונית של התוכנית-

שילוב לימודי משפטים וקרימינולוגיה יסייעו להבין את הרצף שבין סטייה חברתית שיכולה להוביל לשינוי חברתי לבין סטייה חברתית שמובילה לאלימות מסוכנת. הסובלנות החברתית, הפלורליזם הם אבני יסוד של כל חברה מתוקנת ומחובתנו להרחיב את מסגרות העיסוק והשיח ולהפוך כמה שיותר תלמידים לשגרירי הערכים החשובים האלו.

הלמידה בתוכנית תוכל לסייע בהתמודדות עם קונפליקט ערכים שלא אחת אנו מתמודדים עמו בחברה מורכבת רבת גוונים. תכנית הלימודים תשלב הוראה חווייתית תוך שילוב, סיורים, הרצאות אורח ולמידה פעילה תוך שילוב מיומנויות חקר ותרומה חברתית. שיעורים רבים ישלבו מאירועים אקטואליים שיובאו על ידי המורה ובשלב מאוחר יותר על ידי התלמידים, האירועים ינותחו באמצעות המושגים שנלמדו.

ראשי פרקים של הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון החומר:

חומר הלימוד ילמד בשלוש שנים מכיתה י ועד יב: מבנה התכנית כולל 2 יח"ל משפטים, 2 יח"ל בקרימינולוגיה ויחידה אחת כעבודת גמר. ציונו הסופי של התלמיד יורכב מ-80% ציון משני תחומי הדעת (40% משפטים ו-40% קרימינולוגיה) ו-20% מהציון הסופי בעבודת גמר.

תוכנית לימודים תלת שנתית:

בכיתה י':

משפטים: 60 שעות (2 ש"ש)

- מבנה מערכת המשפט, מושגי יסוד
- מערכת המשפט בישראל
- סוגי משפט
- ענפי משפט
- תיאוריות ביישוב סכסוכים וניהולם

קרימינולוגיה: 60 שעות (2 ש"ש)

- הסטייה החברתית מול נורמות התנהגות
- התפתחות הקרימינולוגיה כמדע רב תחומי במדעי החברה
- תיאוריות ביולוגיות
- תיאוריות סוציולוגיות ופסיכולוגיות
- הגירה ופשעה
- המשפחה ופשעה
- עבריינות נוער
- עבריינות ברשת

בכיתה י"א:

משפטים: 120 שעות (4 ש"ש)

- משפט חוקתי
- אחריות פלילית
- עבריינות נוער
- דיני עבודות נוער
- דיני חוזים
- דיני לשון הרע
- עבריינות ברשת

קרימינולוגיה: 60 שעות (2 ש"ש)

- מגדר ואלימות מינית
- פשיעת נשים
- עבירות צווארון לבן
- פשיעה מאורגנת
- עבירות המתה
- עבירות מין (כולל פדופיליה ברשת)
- כתות מיסטיות
- ויקטימולוגיה- תורת הקורבנות
- תיאוריות פיקוח ובקרה

בכיתה י"ב:

קרימינולוגיה- 60 שעות (2 ש"ש)

- פנולוגיה- תורת הענישה
- המאסר וחלופות מאסר
- משטרת ישראל (תפקיד, שיטור קהילתי, עבודה עם נוער עבריין, יחידת מאו"ר)
- מניעת עבריינות נוער

- מניעת עבריינות ברשת
- טיפול ושיקום

כתיבת עבודת חקר כעבודת גמר משותפת לקרימינולוגיה ומשפטים - 90 שעות (3 ש"ש)

המטרות הכלליות של התוכנית:

מטרות ערכיות.

- התלמידים יגבירו את מעורבותם החברתית בקהילה.
- התלמידים יעריכו ויבקרו את משמעות המורכבות של חברה ערכית בה קיימת התנגשות בין ערכים
- התלמידים ירכשו כלים להתמודדות עם קונפליקט ערכיים .

מטרות חברתיות-

- התלמידים יבינו את משמעות הסטייה החברתית על השלכותיה
- התלמידים יישמו גישות שונות ליישוב סכסוכים בתחום יחסי האנוש והמשפט
- התלמידים יעריכו וידעו לבקר את מערכת המשפט ותרומתה ליציבות החברתית
- התלמידים יכירו את מערכות האכיפה וחשיבותם לסדר החברתי.
- התלמידים יפתחו מיומנויות של עבודת צוות
- התלמידים יחזקו את ערך הנתינה והתרומה לקהילה

מטרות קוגניטיביות

- התלמידים יגבשו עמדות עצמאיות באמצעות חשיפה לתיאוריות ומאמרים.
- התלמידים יכירו את תחום עבריינות הנוער תוך התמקדות בעבריינות ברשת
- התלמידים יישמו מושגי יסוד מתחום המשפט והקרימינולוגיה בתאורי מקרה
- התלמידים יוכלו ליישם ולהבין אירועים אקטואליים הקשורים לנושאים הנלמדים.
- התלמידים יפתחו יכולת לניתוח תופעות תוך ראייה ביקורתית המבוססת על התכנים שילמדו.

מטרות תרבותיות

- התלמידים יכירו את המגוון התרבותי של החברה הישראלית
- התלמידים ירכשו כלים לפיתוח ראייה ביקורתית והצעות לחלופות
- התלמידים יטפחו תפיסת עולם סובלנית
- התלמידים יחזקו את ערכי הסובלנות והפלורליזם.

מטרות בתחום כישורי למידה

- התלמידים יפתחו חשיבה אנליטית בניתוח אירועים ופסקי דין
- התלמידים ידעו לשלב מספר תחומי דעת בכתיבת עבודת חקר
- התלמידים יערכו השוואה בין עמדותיהם לעמדות עמיתיהם, בכתב ובאמצעות סימולציות של מצבים.
- התלמידים יפתחו מיומנויות של עמידה מול קהל
- התלמידים יישמו מיומנויות של הסקת מסקנות על בסיס נתונים ואירועים

דרכי הערכה של התלמידים:

80% מציון הכללי של המגמה יכללו :

- קביעת הערכה בקרימינולוגיה ומשפטים (4 יח"ל):
לכל אחד מהמקצועות - הערכה חלופית – 100%,
הערכה תקבע בהתאם למטלות לאורך כלל תקופת הלימוד כגון:
 - ניתוח סרטים המתארים מצבים מתחום המשפט והקרימינולוגיה
 - הגשת דו"חות צפייה ודו"חות סיורים.
 - ניתוח פסקי דין
 - כתיבת נייר עמדה
 - היבחנות בכתב- מבחנים ובחנים

יחידה חמישית

עבודת גמר תיאורטית בשנה השלישית ללימודים – כיתה י"ב – 20% מהציון הכללי.

- כתיבת עבודת גמר תיאורטית על אחד מהנושאים שנלמדו בקרימינולוגיה/משפטים, רצוי על שילוב בין השניים והתמקדות בתחום עבריינות ברשת.
- **עבודת חקר ביחידים או בקבוצות של עד 3 תלמידים.**
- התלמידים יציגו סוגיות שונות בפני הכיתה מתוך עבודת הגמר.

להלן פירוט תכנית הלימודים ביח"ל השונות:

תכנית הלימודים לכיתה י'

משפטים – סה"כ 60 שעות הוראה

נושא	ש'ה	מושגים, ונושאים מרכזיים	מטרות	ביבליוגרפיה	אסטרטגיות הוראה	אסטרטגיות הערכה
למה משפט ומבנה מערכת המשפט	4	מטרות המשפט, מערכת המשפט בישראל: ערכאות, בתי דין מיוחדים,	התלמידים יתחבטו בשאלת הנחיצות של המשפט. התלמיד יכיר את מבנה מערכת המשפט בישראל במבט מאקרו	מערכת דוברות בתי משפט, יעקב צמח: – הרשות השופטת בישראל מתוך המקורות- משפט שלמה	מצגת, הוראה פרונטלית עבודה בקבוצות- הצגת דילמות: למה צריך בתי דין מיוחדים הצגת רעיון לבית משפט חלופי.	הערכת עבודת הצוות, תוצרי קבוצה- מצגת שיתופית
מושגי יסוד,	4	מושגי יסוד: קטגוריה, סנגוריה, שופט, שפה משפטית (לשון החוק)- ראשי תיבות וכד' ושותפי התפקיד, פומביות הדיון .	התלמיד ייחשף למושגי יסוד - אופן היווסדה של מערכת המשפט הישראלית והיסודות עליהם היא מושתתת.	- יעקב צמח: – הרשות השופטת בישראל - בג"ץ 721/94 אל על נגד דנילוביץ פ"ד מח(5) 749. 1	*הכרות עם מבנה של פסקי דין (דנילוביץ)	*בוחר – מושגי יסוד במערכת המשפטית

ישראל המשפט המשרד	5	* גלגולה ההיסטורי של מערכת המשפט בישראל. משפט עיתונאות, משפט מנדטורי, משפט ישראלי. *מקורות המשפט הישראלי: חקיקה, פסיקה, נוהג, מוסר וצדק, משפט בינלאומי *היחס בין משפט ישראלי ומשפט עברי:	- התלמידים יכירו בשיקולים הערכיים לבסיס המשפט הישראלי, התלמידים יבינו את השיקולים לחקיקה	- חוק יסודות המשפט- 1980 - הכרזת העצמאות - מדוע לנו משפט עברי, אריה אדרעי, עיוני משפט כ"ה 467-487	הוראה פרונטלית, סרטונים- בין יהודית לדמוקרטית	
משפט ישראלי	5	הליך משפטי, כתבי טענות, הליכי דיון מקדמי.	התלמיד יכיר את הליך המשפט הישראלי כחלק משיטת משפט במערכת דמוקרטית. התלמיד ילמד לזהות את ענפי המשפט בישראל ולהבחין ביניהם.	-חוק בתי המשפט (1984) התשמ"ד -ע"א 506/88 שפר נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(1) 87	*הוראה פרונטלית *ניתוח פסקי דין (הזכות לחיים) - סרטונים מתוך "הטובות לקרב"	*עבודה קבוצתית – ניתוח תיק משפטי עפ"י הנלמד במסגרת השיעורים
סוגי בתי משפט	8	סוגים שונים של בתי משפט בישראל – בתי משפט רגילים, בתי משפט ייחודיים, בתי משפט רבניים וסמכויותיהם	התלמיד יכיר את מכלול בתי המשפט על מרכבותם וסמכויותיהם השונות.	- חוק בתי דין מנהליים התשנ"ב, 1992 - חוק בתי הדין לעבודה התשכ"ט 1969 - חוק בתי דין רבניים התשי"ג, 195	*סיור בבית משפט שלום	ביקור בבית משפט, הגשת דו"ח סיור

ענפי משפט	5	ענפי משפט מרכזיים : אזרחי, פלילי, חוקתי, מנהלי.	התלמיד ילמד לזהות את ענפי המשפט המרכזיים בישראל, מאפייניהם וידע להבחין ביניהם.	חוק בתי משפט (נוסח משולב) התשמ"ד 1984	- הוראה פרונטלית, מרצה אורח/ת-שופט/ת	דו"ח בעקבות הרצאה.
משפט פלילי	5	*עקרונות המשפט הפלילי. *שלבי ההליך הפלילי ושחקנים מרכזיים בזירה המשפטית – המדינה כתובעת, סנגוריה פרטית/ציבורית, שופט ביה"מש.	*התלמיד יכיר את המבוא למשפט הפלילי. *התלמיד יכיר את מושג האחריות הפלילית ובכך גם את אחריותו שלו עמו בעיני החוק, כאחראי למעשיו. *התלמיד יבין את עקרונות ההליך הפלילי על כל שלביו והשחקנים המרכזיים בו	חוק סדר הדין הפלילי תשמ"ב, 1982. חוק הסנגוריה הציבורית התשנ"ו, 4, 1995. חוק סדר הדין הפלילי התשנ"ו 1996 פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) השתכ"ט 1969.	*הוראה פרונטלית. *ניתוח פסקי דין פליליים : מגוון מפסקי דין אקטואליים	*עבודות בקבוצות- ניתוח פסק דין פלילי. ניתוח השחקנים המרכזיים, זיהוי האחריות הפלילית והסייגים לה, היסוד העובדתי והנפשי *מבחן תיאורטי על חומר הלימוד
	3	צדדים לעבירה וסוגי עברות לרבות עבירה תוצאתית והתנהגותית, סוגי עבירות : חטא עוון ופשע	התלמיד יכיר את חוק העונשין והתאמתו על פי וחומרת העבירה	חוק העונשין (1977) סעיפים 1-17.	הוראה פרונטלית ודיון כיתתי	חלק ממבחן תקופתי

	3	דיני מעצר וחיפוש דיני מעצרים. מעצר טרם הגשת כתב אישום ולאחריו. פתיחת הליך פלילי, חקירה במשטרה	התלמיד יבין כי בכל עבירה יש נזק ציבורי. ילמד להכיר את השחקנים במשפט הפלילי : נפגעי עבירה, בתי מעצר, בתי סוהר, שירותי מבחן	חוק סדר הדין הפלילי התשמ"ב, 1982 חוק סדר הדין הפלילי אכיפה ומעצרים התשנ"ו, 1996.	מרצה אורח- קטין לשעבר שנעצר/עו"ד פלילי.	דו"ח סיכום הרצאה.
משפט פלילי- המשך	5	*סמכויות ביהמ"ש. *כתיבת כתב אישום. *ייצוג והסניגוריה הציבורית *ערכאות שיפוט וסמכותם *הדיון ופסק הדין – הכרעת דין וגזר דין. *ערעור והליכים נוספים. *העמדה לדין של קטינים וסמכות בית המשפט לנוער. זכויות נפגעי עבירה.	התלמיד ילמד יסוד עובדתי : 'אקטוסראוס' : מעשה, נסיבות, תוצאה, מחדל. *יסוד נפשי- מנס ריאה (קשר סיבתי) : כוונה, מודעות, פזיזות, זדון. עבירת ניסיון	חוק זכויות נפגעי עבירה פקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש) תשל"ג 1973	- התלמיד יעשה סקירה עיתונאית /פסקי דין לאיתור אירועי מעצרים בתחום הפלילי וינתח אותם.	
משפט מנהלי	5	סמכויות של רשויות מנהל. רשויות סטטוטוריות כללי צדק טבעי- זכות טיעון, איסור	התלמיד יכיר את המושגים המרכזיים הנוגעים למשפט המנהלי וייתן את הדעת על נושא שיקול הדעת בהפעלת	זמיר, הסמכות המנהלית 125-129 בג"צ 555/77 בבצ'וק נ' הבורסה לניירות ערך. בג"צ אייזנברג 6177/92 (כשרותם)	הרצאות פרונטליות. דיונים בכיתה.	ניתוח פסקי דין

		של משרתי ציבור) פס"ד 1/49 בז'רנו נ' שר המשטרה.	סמכויות, ומתוך כך את זכויותיו וחובותיו כאזרח המדינה.	משוא פנים, איסור ניגוד עניינים, מתן החלטה במועד. הפעל ת סמכות תוך סבירות ומידתיות, סמכות עזר		
גישות ליישוב סכסוכים מלבד מערכת המשפט	8	התפייסות, אסטרטגיה לניהול קונפליקט בוררות וגישור יחסי הגומלין בין מערכת המשפט למערכת אכיפת החוק / מיקוח, עמדות, משא ומתן.	התלמיד יכיר אמצעים נוספים לפתרון סכסוכים מלבד מערכת המשפט, יכיר דרכים ותיאוריות ליישוב סכסוכים.	דניאל בר טל וגמה בנינק "מהות ההתפייסות" <u>פוליטיקה 2002</u> מיכל אלברשטיין <u>תורת הגישור-</u> 2007 הוצאת מאגנס. Schelling, T.C <u>The Strategy of</u> <u>Conflict. 1960</u>	מצגות, התנסות בהליך על פי עקרונות הגישור.	נייר עמדה- הליך מועדף ליישוב סכסוכים על פי בוחן מקרה.
סה"כ לכיתה י	60 ש"ה					

לימודי קרימינולוגיה – כיתה י' – סה"כ 60 שעות הוראה

נושא	ש"ה	מושגים ונושאים מרכזיים	מטרות	ביבליוגרפיה	אסטרטגיות הוראה	אסטרטגיות הערכה
מבוא : מהם מדעי החברה ובמה הם עוסקים	4	מדעי החברה תרבות, ערכים, נורמות, סולם ערכים, קונפליקט ערכים, סנקציות, מוסדות חברתיים, תהליך המיסוד.	התלמיד יכיר את מושגי היסוד בסוציולוגיה וידע ליישם על חיי היומיום.	ניסן נווה, אלעד רונית, אורית תן (2004) סוציולוגיה במעגלי חברה- תרבות, רכס שפירא ובן אליעזר יסודות הסוציולוגיה (1996) יסודות הסוציולוגיה, עם עובד, תל-אביב.	הקניית מושגי יסוד ויישום באירועים מחיי היום יום	בוחן בכתב
תיאוריות סוציולוגיות- קונפליקט, אינטראקציה סימבולית, חיברות. פונקציונליות	10	תיאורית הקונפליקט : מאבק על משאבים, אינטרסים, אידיאולוגיה, מעמד. תיאוריית האינטראקציה הסימבולית : פרשנות סימבולית תהליך החיברות סוכני חיברות פונקציונליסטית : דורקהיים, מרטון, הירשי – אנומיה וסטייה, התפוררות ערכית, ניכור, קונפורמיות.	התלמיד יכיר את התיאוריות המרכזיות וידע לנתח אירועים בהתאם למושגי היסוד בכל תיאוריה . התלמיד יבין וידע ליישם ניתוח תופעה חברתית על פי תיאוריות שונות.	נווה, אלעד ורן / הוצ' רכס. 2003. "סוציולוגיה במעגלי חברה" שפירא ובן אליעזר יסודות הסוציולוגיה (1996) יסודות הסוציולוגיה, עם עובד, תל-אביב. משוניס ג. ' ון ג. (1999) סוציולוגיה, תל אביב. האוניברסיטה הפתוחה מרטון, ר. (1981). התיאוריה החברתית ומבנה. תל-אביב : יחדיו. (פרק 4 ו-5, עמ' 284- 179). רהב (1987) סטייה חברתית, אוניברסיטה פתוחה יחידה 4 עמ' 33-38.	הקניית ידע תיאורטי באמצעות דיון והוראה פרונטלית, הבאת תופעות חברתיות וניתוח התופעה בהתאם לכל תיאוריה.	תרגיל יישום ידע על אירועים מתחום הקרימינולוגיה

תיאוריות תיוג- תופעת הסטייה החברתית למול מבנה החברה הנורמטיבית	5 תיוג, סטיגמה, הפנמה. משנתו של ג'אן ג'אנה לתיוג. סטייה ראשונית, סטייה משנית, תג, תהליך הטלת התג, נבואה שמגשימה את עצמה, הסכנות שבתיג, , הלם תרבותי. כיצד מוגדרת סטייה חברתית, מהי סטייה ומהי התנהגות סוטה למול מבנה החברה הנורמטיבית.	התלמיד יזהה גורמי השפעה שליליים חיצוניים בעלי השפעה על בחירת הפרט – פעילות עבריינית או שומרת חוק. התלמיד יבין את תהליכי התיוג וידע להבחין בהיווצרותם התלמיד יבין את הרצף שבין סטייה חברתית לנורמה, התנאים ליצירת סטייה. יחס החברה להתנהגות סוטה, המורכבות של הסטייה.	ניסן נווה, אלעד רונית, אורית תן (2004) סוציולוגיה במעגלי חברה- תרבות, רכס ארון, ר' (1994). ציוני דרך בהגות הסוציולוגית. תל- אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ- 485- 545. ריצר, ג (2006). פונקציונליזם סטרוקטורליסטי, בתוך: תיאוריות סוציולוגיות מודרניות. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. (ע"מ- 105- 133). שהם, אדד, רהב קרימינולוגיה, (2017). חזני, מ. (2001). כחומר ביד החברה. בדיקה אמפירית של תורת התיוג. בתוך מ. אדד וי. וולף (עורכים), עבריינות וסטייה חברתית – תיאוריה ויישום (עמ' 41-59). רמת- גן: אוניברסיטת בר אילן.	ניתוח מקרים של תיוג, דיון כיתתי על התהליך הסוציולוגי על היבטיו השונים. הקניית מושגי יסוד בהוראה פרונטלית. ניתוח טקסטים אקטואליים מתוך עיתונות והצבעה על התנהגויות שאינן נורמטיביות	ניתוח מקרה – דילמות מוסריות ופתרון קונפליקטים ניתוח אירוע תוך שימוש במושגים שנלמדו בכיתה. איתור התנהגויות המוגדרות כסטייה בעיתונות.
התפתחות מדע הקרימינולוגיה	2 הקרימינולוגיה כענף ממדעי החברה התפתחות מדעי הקרימינולוגיה – הגישה הקלאסית למול הגישה הניאו קלאסית.	התלמיד ירכוש במסגרת השיעורים, ידע תיאורטי ביחס להתנהגות התופעה העבריינית.	אדד, מ. (2008). קרימינולוגיה: העברין בהתנהגותו. תל-אביב: הוצאת אור-עם. (פרקים: 4 ו-6). וולף, י. (2001) קרימינו לוגיה במקומותינו: מדע רחב-גבולות או שעטנו רב-תחומי. בתוך מ. אדד וי. וולף (עורכים), עבריינות וסטייה חברתית- תיאוריה ויישום(עמ' 9-18רמת-גן: אוניברסיטת בר אילן. שוהם, ש.ג. (1985). פשיעה, סטייה	הוראה פרונטלית למידת צפייה בסרט וניתוחו בעזרת התיאוריות, תוך שימוש במושגים מתאימים.	ניתוח אירועים – עבודה קבוצתית. בוחן מושגי יסוד.

		ופיקוח חברתי. תל אביב: פפירוס. (עמ' 77-67 ; 30-20, 9-19).				
קבוצת דיון על מהות התיאוריה הביולוגית.	ניתוח אירועים אקטואליים ניתוח תמונות על פי התיאוריה של לומברוז.	אדר 1989, העברין בתהוותו תיאוריה של לומברוז רהב, ג (1987) סטייה חברתית, האוניברסיטה הפתוחה; רמת-אביב, תל-אביב עמודים 41-45. - רהב, ג (1987) סטייה חברתית האוניברסיטה הפתוחה; רמת-אביב, תל-אביב; עמודים 46-52.	התלמיד ילמד לזהות צמתים מרכזיים בתהליך התהוותו של עברין. התלמיד יבין את הקשר בין תורשה לעבריינות.	פוזיטיביזם, עבירה טבעית-מלאכותית, אחריות חברתית, דטרמיניזם, אקטיביזם, עבריינות מזדמנת, עבריינות לכאורה, עבריינות מלידה. עברין חולה הרוח, "אימבציליות מוסרית, עברין בכורח המקרה, קרימינולוגיה, עברין אידיאליים, עברין מועד.	2	תיאוריות ביולוגיות
הגשת דו"ח צפייה, הצגת מסקנות בעקבות הדיון הכיתתי.	צפייה בסרט, דיון כיתתי תוך הצגת דילמות מוסריות.	אדד, מ. (2001). נגטיביזם בגיל ההתבגרות. בתוך מ. אדד וי. וולף (עורכים), עבריינות וסטייה חברתית – תיאוריה ויישום (עמ' 41-59). רמת-גן: אוניברסיטת בר אילן. רהב, ג (1987) סטייה חברתית האוניברסיטה הפתוחה; רמת-אביב, תל-אביב; עמודים 7-22. רהב (1987) סטייה חברתית יחידה 4 עמודים 14-20, 27-31	התלמיד יבין כיצד ההתנהלות היומיומית יכולה לתרום להפחתת פשיעה או להגברתה. התלמיד יעמיק את ההבנה לקשר שבין סביבה לפשיעה.	תיאוריות של סאתרלנד, סייקס ומצא-התחברות דיפרנציאלית, הזדהות, דימוי עצמי/חברתי, שלילי/חיובי, בחירה. למידה עבריינית, יחסי תלות, מגע בין-אישי ישיר, משתנים ביחסים חברתיים: משך, תכיפות, הזדהות דיפרנציאל טכניקות ניטרול, אסכולת שיקאגו, תיאוריות 'החלונות השבורים'	3	תיאוריות הלמידה החברתית.
בוחר בכתב	הוראה פרונטלית	בפרק 2 אדד 'קרימינולוגיה'	התלמיד ידע להבחין בין סוגי עבריינים,	סוגי העבריינים לפי קלינארד וקוויני: עבירות אלימות אישית, עברייני הרכוש המקריים, הפשע העיסוקי, עברין פוליטי, עבירות נגד המוסר והסדר הציבורי, פשע קונבנציונאלי, פשע מאורגן, פשע מקצועי.	2	סוגי עבריינים

תיאוריות פסיכולוגיות	3	תיאוריות פרוידיאניות, שלבי התפתחות עפ"י אריקסון, סטוט, בולבי – מודעות, אי מודעות, מושגים פרוידיאניים התפתחות המוסר- חברתי ואוניברסלי. שלבי התפתחות קוגניטיבית, רמת הקדם-מוסכמות, מדיניות העונש, מדיניות השכר, רמת המוסכמות, החוזה החברתי, העיקרון המוסרי. תהליך שיגור הנורמה וקליטתן,	התלמיד יכיר את שלבי התפתחות עפ"י תיאוריות שונות, התלמיד ידע לנתח אירוע על פי התיאוריות השונות.	שוהם, ש.ג. (1995). אישיות וסטייה. תל-אביב: אור-עם (פרק 11). - אדד 1989 העבריין בהתהוותו 12-30 בר-אל, צ; נוימאיר, מ (1996) מפגשים עם הפסיכולוגיה (רכס; אבן יהודה; עמודים 97-101).	הוראה פרונטלית תוך שימוש במצגות המכילות דוגמאות, תיאורי מקרה	בוחן מושגי יסוד. עבודה אישית- תיאור מקרה וניתוח על פי התיאוריות והמושגים שנלמדו
הגירה ופשיעה	3	הלם תרבות, תיאוריית ההזדמנויות השוות, תיוג מהגרים. עבריינות נוער של מהגרים.	התלמיד יכיר את הקשיים של מהגרים בחברה חדשה, יעמיק את ערך הסובלנות	אדר מ, רהב ג, שוהם (2004) קרימינולוגיה, שוקן ירושלים ותל אביב עמודים 304-365 אדד, מ; רהב, ג; שוהם, ג (2004) קרימינולוגיה; שוקן ירושלים ותל-אביב; עמודים 449-525.	סיור ברובע מהגרים כגון דרום תל אביב	דו"ח בעקבות סיור
המשפחה ועבריינות	4	המשפחה העבריינית, מתחים במשפחה, גודל המשפחה, משפחות הרוסות. *השגרת נורמות – מצבי קונפליקט, משגר הנורמות. * תיוג במשפחה	התלמיד יבין את הקשר בין המשפחה לתוקפות ועבריינות.	פוגל-ביז'או, ס. (2000). משפחות בישראל: בין משפחתיות לפוסט-מודרניות. בתוך: יזרעאלי ד., א. פרידמן, א. דהאן-כלב, ח. הרצוג, מ. חסאן, ח. נוהוס. פוגל-ביז'או (עורכות). מין מיגדר ופוליטיקה (עמ' 107-166). תל אביב: עם עובד. שוהם, ש.ג. (1983). תיוג משפחה וזנות. מגמות, 28, 74-82. ברשק, ל' ופוגץ', ד' (2003). בין פרטי לציבורי: המשפט הפלילי והמשפחה.	צפייה בסרט "קח את עיניי" דיון בעקבות הסרט	דו"ח צפייה בסרט.

		מחקרי משפט, 7, 8-44.				
תיאוריות סוציולוגיות לעבריינות	4	תרבות משנה עבריינית, כנופיות נוער, אלברט כהן, סטטוס, ספורט ואלימות.	התלמיד יבין את סוגיית הריבוד החברתית והמוביליות והקשר לעבריינות. התלמיד יכיר את התיאוריה של אלברט כהן וידע ליישם על תיאורי מקרה.	נווה, רוט-הלר (1993) היחיד והסדר החברתי, הוצאת עם עובד, תל אביב עמ' 177-195	צפייה בסרט "סיפור הפרברים"	דו"ח בעקבות צפייה.
עבריינות נוער	8	היבטים פסיכולוגיים בעבריינות נוער הגדרות וסוגים של בני נוער הפרעות התנהגות נוער מנותק/נוער בסיכון נערות במצוקה, נערות עברייניות, זנות. עבריינות בני טובים שימוש בסמים ואלכוהול. חוק הנוער, שפיטה, ענישה ודרכי טיפול, השגחה. אחריות פלילית, שופט נוער, חוקר נוער, בית משפט לנוער, קצין מבחן, הורה, קטין נזקק.	התלמיד יבין את הקשר שבין נורמות חברתיות לעברין. התלמיד יכיר את הגורמים התורמים להתפתחות עבריינות ולהתנהגות בסיכון שיכולה להביא לידי עבריינות. התלמיד יהיה מסוגל להעלות את מניעי ההתנהגות העבריינית לרמת מודעות, תוך כדי הצעת חלופות. התלמיד יפתח מיומנות להערכה עצמית חיובית. התלמיד יכיר את חוק הנוער ואת זכויותיו וחובותיו כלפי מערכת אכיפת החוק.	סקה, י. ו, ושדי, א. (2010). הכנופייה הניאו-נאצית הישראלית: היבט קרימינולוגי ומשפטי. סוגיות חברתיות בישראל, 10, 135-108. שוהם אדר, רהב (2004) מאמר: בורוכוב, "צעירים מתאבדים, למה" נחמן בן יהודה פאניקות מוסריות: היבט סוציולוגי של השימוש לרעה בסמים בתוך: ד. גרין (עורך), סמים: עובדות, שאלות ובעיות(עמ' 187-210). תל אביב: משרד הביטחון. גור, י', בואנו דה מסקיטה, ש' ולוין ל' (2008). הנגשת שירותי בריאות והתערבות פסיכו-סוציאלית לנשים בזנות. מתוך ח' מהל, מ' חובב ומ' גולן (עורכים), התמכרויות, אלימות ועבירות מין: טיפול לאור החוק (עמ' 478-504). ירושלים: הוצאת כרמל.	צפייה בסרטים: "יומני החופש". סרט "באזז" (על רצח נהג המונית דרך רוט) מפגש עם חוקר נוער, מפגש עם נציגי "סיירת הורים" במועצה המקומית. סיור ב'בית השאנטי'. סיור ברטורנו מוסד גמילה מהתמכרויות. התלמידים יעבירו סדנאות בכיתות אחרות (בשכבות נמוכות) על התמכרויות והתנהגויות בסיכון המובילות לעבריינות.	דו"ח בעקבות מפגש עם חוקר, דוחות צפייה בסרטים, במסגרת הדוחות תהיה התייחסות להפרעות התנהגות. הכנת מסמך שיתופי להצעות להתמודדות עם עבריינות נוער והתמכרויות על מאפייניה השונים. התלמידים יעבירו סדנאות בכיתות אחרות (בשכבות נמוכות) על התמכרויות והתנהגויות בסיכון המובילות לעבריינות. דו"ח סיור

		גור, ע' (2004א). "הסרסור שלי לא היה צריך ללמד אותי כלום. אבא לימד אותי הכול בבית": גילוי עריות כגורם מרכזי בהתדרדרות של נשים ונערות לזנות, סמים ופשע. מתוך צ' זליגמן, ז' סולומון (עורכות), הסוד ושברו: סוגיות בגילוי עריות (עמ' 457-482). תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד/מרכז אדלר, אוניברסיטת תל אביב. גור, ע' (2004ב). חוויתן של נשים שעסקו בזנות רחוב בישראל. חיבור לאחר קבלת תואר מוסמך, ביה"ס לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת תל- אביב. גור, ע' (2008). מופקרות: נשים בזנות. בני ברק: הוצאת הקיבוץ המאוחד. לס, נ' (2002). זנות וסחר בנשים בחברה היהודית בתחילת המאה ה- 20. כיוונים חדשים, 5, 214-225.	התלמיד ידע לזהות את תופעת ההתמכרויות לחומרים מסוכנים כחלק ממערך הפשעה, תוך הכרת החוק. התלמיד יכיר שיטות טיפול ומניעה התלמיד יפתח מודעות לסביבה ולחשיבות המניעה ומעורבות בני הנוער במניעה וסיוע לאחרים.			
עבריינות ברשת	10	רשתות חברתיות. בריונות ואלימות ברשת פשעי צווארון לבן, פשעי צווארון לבן באינטרנט – זיוף, הונאות, גניבת זהות. פדופיליה תיאוריית "מעבר העולמות"	התלמיד ילמד לזהות ולחיינע מהתנהגויות עברייניות ברשת האינטרנט. התלמיד יבין כי קיימת אחריות אישית	טרבלוס, תמר. 'חינוך לערכים בעידן של אלימות ברשת'- על זכויות וחובות ברשת האינטרנט בתרבות החדשה של ימינו. אלימות באינטרנט מול פנים מול פנים בקרב בני נוער. דורית אולניק –	הקניית מושגים. צפייה בסרטים – "בריון ברשת", "זהות כפולה". דו"ח צפייה וניתוח הסרטים בעזרת	דו"ח בעקבות צפייה הכנת כרזות לתלייה בשכבות להגברת המודעות ניתוח מאמר אקדמי

	מושגים שנלמדו בכיתה.	שמש, טלי היימן, תמר טרבלוס. האוניברסיטה הפתוחה מחקר הערכה – הכפר הווירטואלי למניעת אלימות לילדים (ABV4KIDS) :(האם פעילויות בכיתה ובמרחב ווירטואלי תלת מימדי יכולות לצמצם אלימות ברשת? בוכניק, ד' ודשן, מ' (2015). השפעת סביבת האינטרנט על פרופיל השיפוט המוסרי של בני נוער. מגמות, (נ1), 99-128. אדר, מ' ולסלוי, א' (2002). שיפוט מוסרי של אירועים: השפעת הסיטואציה על שיפוט מוסרי. בתוך מ' אדר ו' וולף (עורכים). עבריינות וסטייה חברתית (עמ' 385- 373). רמת גן: אוניברסיטת בר- אילן. ברק, ע', 2006. "נוער ואינטרנט: הפסיכולוגיה של ה'כאילו' וה'כזה'", פנים 37 : 48-58	בשימוש באינטרנט וההשלכות הרגשיות על הזולת. התלמיד יוכל לזהות את הזירות המועדות להוות כר לעבריינות ברשת. התלמיד יגלה מעורבות חברתית אזרחית למיגור ומניעה של אלימות ברשת	שיפוט מוסרי	60	סה"כ
--	----------------------------	---	---	-------------	----	------

תכנית הלימודים לכיתה יא'

משפטים – סה"כ 120 שעות הוראה

נושא	ש"ה	מושגים ונושאים מרכזיים	מטרות	ביבליוגרפיה	אסטרטגיות הוראה	אסטרטגיות הערכה
משפט חוקתי-	20	עקרונות המשפט החוקתי, המהפיכה החוקתית, חוקי יסוד	התלמיד יכיר את המורכבות של המשפט החוקתי, ידע לזהות סוג משפט זה מטקסט נתון התלמיד יבין לעומק את תפקידו של בג"ץ במשפט החוקתי	חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, חוק יסוד חופש העיסוק, בג"ץ 273/97 האגודה לשמירת זכויות הפרט נגד שר החינוך פ"ד נא(5) 822 יוסף מ' אדרעי מהפיכה חוקתית האמנם? משפט וממשל ג 453 תשנ"ו	סיור ביהמ"ש העליון הוראה פרונטלית,	דו"ח סיור ניתוח פסק דין
אחריות פלילית	10	סייגים לאחריות פלילית: שכרות, אי שפיות, הגנה עצמית, היעדר שליטה, גיל. *הגנות במשפט הפלילי: צורך, הגנה, עצמית, כורח, מן הצדק *אחריות פלילית	התלמיד ידע לזהות את גבולות האחריות הפלילית על הסייגים השונים	חוק העונשין חלק מקדמי סעי' 19-21. -חוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א 1991, ס' 15 - ע"פ 8220/02 ברוכים נ' מ"י, פ"ד נח(5) 724 -ע. פרוש, אי שפיות, העדר שליטה וסעיף 34 ח', עיוני משפט כא (1) 139 -סנגירו הגנה עצמית במשפט הפלילי הוצאת נבו. -גרוס עמנואל, "סיכול פעולות טרור על ידי פגיעה במבצעה או במפקדיהם כאקט של הגנה עצמית- האם הוא מותר" קרית המשפט, 189.	הוראה פרונטלית. המורה יביא אירועים ופסקי דין. עבודה קבוצתית- התלמידים יסווגו לתחומי הסייגים לאחריות פלילית	כתיבת נייר עמדה בעניין דיני מעצרים. ניתוח מאמר.

עבריינות נוער-	15	חוק הנוער העמדה לדין של קטינים. קצין מבחן מעצר קטינים חקירת קטינים בית משפט לנוער חוק הנוער- שפיטה וענישה צו נוער-מעמד ההורים חוק הנוער- טיפול והשגחה העדת קטין הוצאת ילדים מחזקת הוריהם	התלמיד יכיר את חוק הנוער- את זכויותיו וחובותיו של הנוער כלפי מערכת אכיפת החוק בישראל.	חוק הנוער פרונטלית מרצה אורח- עו"ד פלילי מתמחה בעבריינות נוער	בוחן – סוגיות מרכזיות
משפט פרטי ודיני עבודות נוער	10	עקרונות המשפט הפרטי : חופש התקשורת, חופש החוזים, מחילה על זכויות, חופש העיסוק, זכות לקניין. קביעת יחסי עובד מעביד. זכויות נוער בעבודה : חוק עבודת הנוער וחוקי מגן.	התלמיד יכיר את תחומי המשפט הפרטי, המסדיר יחסים בין שני פרטים בחברה.	לימוד מבנה של חוזה העסקה. מפגש עם נאמני זכויות נוער עובד (האיגוד המקצועי לנוער עובד).	ניסוח חוזה עבודת בני נוער.
דיני חוזים	10	מהו חוזה? קיום חוזה, ביטול חוזה, כפייה ועושה, קיצוץ. חוזים כבסיס לחיים כלכליים : הסכמים קיבוציים, חובת מכרזים, חוק החוזים, חוק מקרקעין. הגבלות על חופש החוזים- חוק הגנת	התלמיד ירכוש הבנה בסיסית של תחום החוזים וכן יכיר את תחומי המשפט הפרטי הרלוונטיים לבני נוער – דיני עבודות נוער, זכויות וחובות הנוגעות לחייו הפרטיים כתלמיד עובד	הוראה פרונטלית של מושגי היסוד בחוק חלוקה לקבוצות וכל קבוצה תעסוק בפסק דין שונה.	ניתוח פסק דין בוחן מושגי יסוד בדיני חוזים.

				השכר, חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, חוק עבודת נשים, חוק שכר מינימום, חוק עבודת נוער, חוק פיצויי פיטורין.		
דיני לשון הרע	20	מהו לשון הרע? היקף האיסור המשפטי על לשון הרע. חוק איסור לשון הרע ופקודת הנזיקין. הזכות לשם טוב כזכות יסוד. לשון הרע – בין דין אזרחי לדין פלילי : כוונה, לפגוע, קובלנה. הגנות בלשון הרע : אמת דיברתי, פרסום לציבור, תום לב. לשון הרע ורכילות בביה"ס- פגיעה בשם טוב של מורים ותלמידים. עברות לשון הרע באמצעות האינטרנט ורשתות חברתיות. התנגשות בין תביעות לשון הרע (חשיפת גולשים) ובין הזכות לפרטיות.	התלמיד יכיר באופן מעמיק את דיני לשון הרע, התופסים חלק משמעותי במרחב האישי- חברתי של בני הנוער באופן יומיומי- במרחב הבית ספרי, ברשתות החברתיות ובאינטרנט. התלמיד יפנים כללי התנהגות נאותה עם סביבתו וכן את האפשרות שיהא חשוף לתביעת דיבה ולשון הרע, באם יפר את החוק. רע"א 07/447 רמי מור נ' ברק אי.טי.סי – רומן בוליק	תקציר פסיקה ומאמרים סוגיות נבחרות בדיני לשון הרע נערך על Yurkevich A: ע"א 83/466 שאהה נ' דרדריאן- גל דדון ת"א 16-03-56211 בנימין נתניהו נ' יגאל סרנה – אושר טלקר ע"א 86/740 יגאל תומרקין נגד אליקים אברהם: העצני יורקביץ ע"א 10/751 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין –אורבך – שירלי טרי חוק איסור לשון הרע, 1965 תיקון 2017. רע"א 07/447 רמי מור נ' ברק אי.טי.סי – רומן בוליק	צפייה בסרטונים וכתבות – שיימינג. דיון וניתוח אירועים בכיתה.	ניתוח מקרה מתוך כתבה עיתונאית, עפ"י דיני לשון הרע שנלמדו בכיתה. סיכום פסק דין בוחר מושגים ניתוח פסקי דין
עבריינות ברשת	35	סמכות מקומית, סמכות המשטרה	התלמיד יבין את גבולות החוק בכל	איריס מרקוס, עו"ד- תקשורת מחשבים, אינטרנט	דיון כיתתי על עבריינות ברשת – סיכונים	מבחן בכתב,

נייר עמדה על סוגיות שנלמדו.	ויתרונות הרשת החברתית.	כרך א, פרק ה עמ' 145, -סעיף 3 לחוק למניעת הטרדה מינית, 1998 - תיקון מס 10 לחוק למניעת הטרדה מינית. בג"ץ 804/94 חברת סטיישן פילם בע"מ נ' המועצה לביקורת סרטים, פ"ד (5) 661 (1997). (סעיף 214(א) לחוק העונשין התשל"ז – (1977) (סעיף 11 לחוק זכות יוצרים, התשס"ח – (2007) (סעיפים 1–2 לחוק הגנת הפרטיות, , התשמ"א–1981 חוק הגנת הפרטיות וחוק חופש המידע – איזון ותכליות. עו"ד – תקשורת מחשבים, אינטרנט, 2016. עמ' 761	הנוגע לשימוש באינטרנט. התלמיד יכיר ביתרונות לצד הסכנות הכרוכות בשימוש במדיה החברתית.	לחסום אתרי אינטרנט, פומביות הדיון – פרסום שמות בעידן האינטרנט, עבירות מחשב: סומי תועבה, הימורים, הפרת זכויות יוצרים, פגיעה בפרטיות. סוגי עבריינות רשת		
					120	סה"כ

לימודי קרימינולוגיה – כיתה יא' – סה"כ 60 שעות הוראה

נושא	ש"ה	מושגים ונושאים מרכזיים	מטרות	ביבליוגרפיה	אסטרטגיות הוראה	אסטרטגיות הערכה
מגדר ואלימות מינית	10	יחסי כוח מגדריים, אלימות כלפי נשים, אלימות וירטואלית בין נשים לגברים. מעגל האלימות, חוסר אונים נלמד, סינדרום האישה המוכה.	התלמיד יבחן באופן בקורתי את יחסי הכוח המגדריים. התלמיד יבין כי אלימות מינית היא עבריינות הנובעת מיחסי כוח. התלמיד יבחן דרכים לשינוי יחסי הכוח ויצירת חברה שוויונית המפחיתה את האלימות והעבריינות	מאמר- מיניות מגדר ומשפט חלק ב: לקראת המשגה חדשה של מיניות נשית במשפט הישראלי מאת שולמית אלמוג וקארי כרמית יפת, תשע"ו. שלסקי, ש. 2000. מין אחר, חינוך אחר? "עמ' 7-28, בתוך: שמחה שלסקי (עורך). מיניות ומגדר בחינוך, תל-אביב: רמות. קסן ל (2000) העצמי המורחב בסיפורי החיים של נשים מוכות וגברים אלימים. חברה ורווחה כ, 129-151	דיון על יחסי כוח בין גברים לנשים. על הגבול שבין רומנטיקה לאלימות דיון בעקבות פסק דין כרמלה בוחבוט.	עבודה בקבוצות-נקודות לדיון ותוצר קבוצתי שיוצג במליאה. כתיבת נייר עמדה על אופן הצגת הנשים במדיה החברתית וההשפעה על אלימות כלפי נשים.
פשיעת נשים	8	שכיחות והתפלגות העבירות. גישות: ביולוגית, סוציאקונומית עבריינות נשים חדשה. מסלול חיים- מקורבנות לפשיעה.	התלמיד ילמד להבין את השוני שבין פשיעת נשים ופשיעה כללית. התלמיד יכיר את המאפיינים הייחודיים לפשיעת נשים ואת התיאוריות הרלוונטיות.	אבולעפיה, י. (2010). נשים עברייניות מין – מיתוס או תופעה חברתית קיימת? בתוך: מ' שחורי, ש' בן דוד ומ' חובב (עורכים), טיפול בעברייני מין בישראל, אתגרים בזיהוי, באפיון ובמענה טיפולי (עמ' 304-285). ירושלים: הוצאת כרמל וקשת.	צפייה בסרט- תלמה ולאיו ודיון על הסרט. פגישה עם סוהרת מכלא "נווה תרצה"	דו"ח צפייה. דו"ח בעקבות הרצאה
עבירות "צווארון לבן"	5	מאפייני עבירות "צווארון לבן". שוחד, הפרת אמונים, כוח	התלמיד יבין את מאפייני התופעה והשלכותיה החברתיות על גבולות המוסר החברתיים. התלמיד יישם א התיאוריה והמושגים על מקרה מהעיתונות.	שוהם, אדר רהב (2004) הוצאת שוקן. עמ' 56-92	דיון בעקבות כתבה כתבה- עבירות צווארון לבן: מהי הגדרתן - ומה הן כוללות?- גלובס 16.01.2017 עו"ד טליה גרידיש	כל תלמיד צריך להביא כתבה או תיאור מקרה ולבחון האם מדובר בעבירות צווארון לבן תוך ביסוס על מושגים שנלמדו.

פשיעה מאורגנת	8	פשיעה מאורגנת ופשע מאורגן בישראל. מאפיינים ייחודיים והבדלים בין אירגוני טרור לפשע מאורגן.	התלמיד יכיר את מאפייני הפשע המאורגן. התלמיד יבין את אופן התהוותו של הפשע המאורגן והסכנות.	אמיר, מ. (2001). היש פשע מאורגן בישראל? שערי משפט ב, 355-321. אמיר, מ. (2001). פשע מאורגן במדינות חבר-העמים. בתוך מ' אדד וי' וולף (עורכים), עבריינות וסטייה חברתית – תיאוריה ויישום (עמ' 106-85). רמת-גן: אוניברסיטת בר אילן. אידיסיס, י. ושחורי, מ. (2008). תפיסות מגדר סטריאוטיפיות, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מתוקפים מינית וקורבנותיהם, בקרב דתיות וחילוניות. חברה ורווחה, 28 (1), 101-85.	הוראה פרונטלית צפייה בסרט "הסנדק" ודיון בחינת קטעי עיתונות על ארגוני ומשפחות פשע בישראל	דו"ח צפייה. מבחן תיאורטי ניתוח מאמר אקדמי
עבירות המתה	5	רצח והריגה רצח ע"י בני נוער- מאפיינים תיאוריים "היש הקיומי"	התלמיד ילמד את ההבדל בין עברות של רצח והריגה. התלמיד יכיר את המניעים והמאפיינים של רצח ע"י בני נוער.	רצח אסף שטיירמן ע"י רעי חורב אדד, 1989, <u>העבריינות בהתהוותו קרימינולוגיה</u> , ת"א.	דיון כיתתי בקבוצות על רצח בני נוער סרט: "רצח ללא מניע"	נייר עמדה קבוצתי דו"ח צפייה בסרט
עבירות מין	6	טיפולוגיות המגדירות עבירות מין. סוגי עבירות מין יחסי מין עם ובין קטינים – אונס סטטורי, בעילה אסורה בהסכמה. מעשה סדום, מעשה מגונה, בעילה. טיפול תרופתי, קוניטיבי, התנהגותי, מעגל התקיפה.	התלמיד ידע להתייחס לסוגיית ההסכמה, היסוד הנפשי הנדרש בעבירות מין. התלמיד יבחן את יחסיו בהקשר הזה וידע להיזהר ממצבים העלולים להיכנס לקטגוריה של עבירה פלילית. התלמיד יכיר שיטות טיפול בעברייני מין	שחר, י' (1993). מיניותו של החוק: השיח המשפטי בנושא האונס. עיוני משפט, י"ח, (1), 199-159. לבנת, י' (1997). אונס, שתיקה, גבר אישה (על יסוד אי ההסכמה בעברית האונס), פלילים, ו', 187-233. קורן, א' (2008). ההבניה של אונס בעיתונות והפוליטיקה של האשמת הקורבן. בתוך: א' שהם (עורכת). הפיקוח על עברייני מין בישראל ענישה או טיפול? (238-221). תל-אביב: פרלשטיין-גינזברג. קמיר, א' (2009). זה מטריד אותי-לחיות עם החוק למניעת הטרדה מינית. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד (ע"מ 149-160).	צפייה בהצגה – "משחקים בחצר האחורית". ניתוח מקרה – האונס בשומרת, האונס בבסיס חה"א בחצרים.	מבחן מסכם על חומר הלימוד ניתוח מאמר

פדופילה ברשת	2	פדופיליה, פרסום תועבה.	התלמיד יכיר את הסכנות בעבירות מין ברשת	סעיף 214 לחוק העונשין The Characteristics of Online Sex Offenders: A Meta-Analysis Kelly M. Babchishin ^{1,2} , R. Karl Hanson ² , and Chantal A. Hermann ^{1, 2} 2010	דיון כיתתי	חלק מחומר למבחן מסכם.
כתות מיסטיות	4	מאפייני הכתות, המנהיג, המצטרפים, תהליך הגיוס, נזקים נפשיים	התלמיד ידע לזהות מאפייני הכתות ולדעת לציין את הסכנה וכיצד להימנע.	דין וחשבון- צוות משרד הרווחה והשירותים החברתיים לבחינת תופעת הכתות בישראל	דיון כיתתי על הסכנה שבכתות ואופן הזיהוי שלהן.	עבודה אישית- בחירת כת והצגת המאפיינים בהתאם למושגים שנלמדו
ויקטימולוגיה – תורת הקורבנות	7	מנדלסון, אריך פון הנטינג, תרומת הקורבן למעשה הפשע, קורבן תמים, קורבן מדומה, אחריות תורמת, קורבנות עצמית	התלמיד יכיר את המושגים וההתיאורים הרלוונטיים. התלמיד ירכוש כלים לחשיבה, לניתוח ולמודעות, להיבטים שונים של יחסי קורבן-עבריין. התלמיד ילמד לזהות את תרומתו היחסית של כל משתתף בסיטואציה והשפעתו על התוצאות.	בן-דוד, שי' (2003). ויקטימולוגיה מנקודת מבט הקורבנות. בתוך: מ' חובב, ל' סבה ומ' אמיר (עורכים). מגמות בקרימינולוגיה: תיאוריה, מדיניות ויישום (775-795). ירושלים: ארטפלוס. פוגץ, ד' (2004). "מהפכת הקורבנות" - היום שאחרי: לקראת מודל המכיר בשיקולי ענישה פרטיים? קרית המשפט (4), 229-268. אמיר, ר' (2012). הפוליטיקה של הקורבנות-תיקון עוולות היסטוריות בישראל. תל-אביב: רסלינג. (19-43).	הקניית ידע ומושגים בסיסיים. תרגול וניתוח אירועים בכיתה	בוחן בכתב – ניתוח אירוע מתוך העיתונות
תיאוריות פיקוח ובקרה	5	תיאוריות של הירשי, דיניץ ורקלס פיקוח ובקרה כבולמי פשע, בקרה פנימית וחיצונית. מניעת עבריינות ברשת	התלמיד יבין את מקומם של סוכני החיברות במניעת ושיקום עבריינות. התלמיד יכיר כלים משפטיים להתמודדות ומניעת עבריינות ברשת	גוד, א' (2002). על הסטייה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמודים 101-102 חוק הסרטונים, 2014	הקניית ידע פרונטלי בשילוב דיון הרצאה-פוליגרף סרטון: מניעת עבריינות נוער ברשת (מקרה נער)	בוחן בכתב
סה"כ שעות	60					

לימודי קרימינולוגיה – כיתה יב' – סה"כ 60 שעות הוראה

נושא	ש"ה	מושגים מרכזיים	מטרות	ביבליוגרפיה	אסטרטגיות הוראה	אסטרטגיות הערכה
פנולוגיה-תורת הענישה	7	חומרת העבירות- חטא, עוון, פשע, מטרות הענישה : הרתעה, הגבלה, הרחקה, נקם ותגמול. שיקולי ענישה, אחדות בענישה. "מידה כנגד מידה", המודל הרפואי, מודל הצדק, סוגי עונשים	התלמיד יבין את מטרות ענישה ודרכי ענישה – הסטה מזווית ראייה של יצר הנקמה למטרות של המאסר המודרני, פותחת בפני התלמידים הבנה חדשה לגבי המערכת המשפטית ולגבי יחסי אסיר בפועל/אסיר משוחרר והחברה	שביט ג, שוהם (1990) עבירות ועונשים, עם עובד. עמ' 69-75 רהב ג (1987) סטייה חברתית, (6) האוניברסיטה הפתוחה, רמת אביב תל אביב עמ' 11-29	דיון כיתתי על היעילות ומטרות הענישה בחברה המודרנית	בוחן מושגים
המאסר	5	דרכי ענישה : עונש מאסר מודרני ובעיותיו, המאסר בישראל, מאסר על תנאי, מאסר עולם. שירות בתי הסוהר. תת תרבות של קהילת אסירים, מודל היבוא-הסתגלות למאסר	התלמידים יגבשו עמדה על מקום המאסר בחברה עד כמה משקם או סוכן חיברות לפשיעה התלמיד יכיר את שירות בתי הסוהר בישראל	שביט ג, שוהם ג, (1990) עבירות ועונשים, הוצאת עם עובד עמ' 174-189 מסר הראל (2001) צוהר לבית הסוהר, שירות בתי הסוהר לשכת הדוברות.	דיון בקבוצות על סוגיות הנוגעות למאסר המודרני.	כתיבת נייר עמדה על מהות המאסר ויעילותו תוך הצעות וחלופות.
חלופות מאסר	5	, צדק מאחז, שירות ק.ד.מ. (קבוצת דיון	התלמיד יכיר את	סעיף 17א' לחוק הנוער, (שפיטה,	שיעור פרונטלי ודיון על	עבודה אישית-הצגת מקרים ומתן המלצות על ידי

התלמיד לאופן הטיפול שלדעתו הוא הנכון	מהות ויעילות החלופות למאסר.	ענישה ודרכי טיפול, התשל"א-1971 שביט ג ושוהם (1990) עבירות ועונשים, עם עובד עמ' 242-311	החלופות למאסר. התלמיד יבין את הגורם הטיפולי בחלופות למאסר.	משפחתית של משטרת ישראל, שירותי מבחן, פקודת מבחן, מאסר על תנאי, עבודות שירות, שירות לתועלת הציבור, קנס.		
דו"ח בעקבות הרצאה/פגישה עם גורמי אכיפת החוק.	פגישה עם שוטר פגישה עם תובע משטרת	אלירס י, (1996) משטרה וחברה- מבוא למדעי המשטרה, ירושלים מולטיפרס, עמ' 283-290, 100-109, 213-234	התלמיד ידע להסביר את מהות הפנייה למשטרה וההליך הפורמלי. התלמיד יכיר את הבסיס החוקי לפעולת המשטרה בישראל התלמיד ידע להשוות בין שנים במדדי הפשיעה בישראל ולחוות דעה.	תפקידי המשטרה, יעדי המשטרה, שלום הציבור, לחימה בפשע	10	משטרת ישראל
דו"ח בעקבות מפגש עם שוטר קהילתי, הצגת מודל קבוצתי לפעילות קהילתית בשיתוף המשטרה	שיחה עם שוטר קהילתי	גימשי ד. (1999) שיטור קהילתי בישראל ובעולם, משטרת ישראל היחידה לשיטור קהילתי המטה הארצי, ירושלים עמ' 217-243	התלמיד יבין את הקשיים ביישום שיטור קהילתי. התלמיד יציע מודל ליישום השיטור הקהילתי	מודלים בשיטור קהילתי, שיטות למאבק בפשיעה	3	שיטור קהילתי
בוחן מושגים דו"ח בעקבות פגישה עם חוקר נוער	מפגש עם חוקר נוער ניתוח מקרה	גבע ר (1992) אסטרטגיות במניעת פשיעה- שיטות, יישום והערכה. ירושלים משרד המשטרה עמ' 153-154	התלמיד יכיר את המוסדות לנוער. התלמיד יבין את השונות בין המוסדות השונים וידע להתאים	שירות מבחן לנוער, קצין מבחן לנוער, מוסדות תיקון לנוער, מוסד נעול, מוסד פתוח, תיוג חברתי, תיוג עצמי, חקירת קטינים, חוקר נוער	6	עבודת המשטרה עם נוער עברייני

			מקרה למוסד מתאים			
עבודת המשטרה עם נוער בתחום עבריינות ברשת	4	מאו"ר – המערך למניעת אלימות ופשיעת רשת, להב 433.	התלמיד יכיר את היחידה המשטרתית לעבריינות רשת בקרב בני נוער וידע להציג את אופן הפעולה של היחידה בשיתוף משרד החינוך	אתר השירותים הממשלתיים- יחידת מאו"ר ועבריינות רשת.	מפגש עם נציג יחידת מאו"ר של המשטרה	סיכום הרצאה/פגישה
מניעת עבריינות נוער	5	סוגי מניעת עבריינות נוער: שניונית, שלישונית, נוער שוליים, נוער בסיכון, התקת פשיעה	התלמיד ידע להשוות בין סוגי עבריינות ולדעת להציג אמצעים למניעת עבריינות	גבע ר (1992) אסטרטגיות במניעת פשיעה- שיטות, יישום והערכה. ירושלים משרד המשטרה עמ' 153-154 אלירס.י, (1996) משטרה וחברה- מבוא למדעי המשטרה, ירושלים מולטיפרס, עמ' 160-196	הוראה פרונטלית	מבחן מסכם
מניעת עבריינות ברשת	5	הורות כמנהיגות, אתגר ההורות.	התלמיד יכיר את הכוחות הטמונים במשפחה למניעת והתמודדות עם עבריינות ברשת. התלמיד ידע להציע כלים להורים	כהן, ר' (2009) (העצמת הורים – דרך המלך למניעת סיכון לילדים ובני נוער. עט השדה, אשלים, ג'וינט ישראל עידן א' (2008) (הדיאלוג הדיגיטאלי: חינוך בעידן האינטרנט, הפוסט- מודרניזם והגלובליזציה. בתוך נ' אלוני	דיון כיתתי על מקום המשפחה במניעת עבריינות	כתיבת נייד עמדה שיוצג בפני הורי המגמה/קבוצת הורים

		(עורך), דיאלוגים מעצימים בחינוך הומניסטי. תל אביב: הקיבוץ המאוחד				
טיפול ושיקום	10	טיפול, שיקום ומניעה. עבירה אקספרסיבית, המודל הרפואי, מודל הצדק, בתי עבודה, בתי תיקון, תיקון בקהילה תיאוריית ההזדמנויות הדיפרנציאליות, הרשות לקידום האסיר, שב"ס שיקום בכלא – תכנית ויפאסנה. שיקום בקהילה – סוציותראפיה. שיקום בקיבוצים שיקום דתי	התלמיד יבין את חשיבותו של תהליך הטיפול והשיקום לשילוב חזרה בקהילה. בית הסוהר לא רק כמערכת מרחיקה ומענישה. התלמיד יבין את חשיבותה של הקהילה בתמיכה באסיר המשוחרר.	שחורי, מ., בן דוד, ש. ואידיסיס, י. (2008). עבריינות מין בעולם ובישראל: חקיקה, פיקוח, טיפול ושיקום. בתוך: ח. מהל, מ. חובב. ומ. גולן (עורכים). התמכרויות, אלימות ועבירות מין טיפול לאור החוק (עמ' 443-421). ירושלים: הוצאת כרמל.	ניתוח מאמרים. קריאת בכתבות עיתונאיות וניתוחם ודיון כיתתי. עבודה בקבוצות – פיתוח רעיון לתכנית שיקום אסירים בקהילה.	
סה"כ שעות	60					

עבודת גמר לימודי קרימינולוגיה ומשפטים – כיתה יב' – סה"כ 90

במהלך כיתה י"ב, יגיש התלמיד עבודה תאורטית על אחד הנושאים שנלמדו בקרימינולוגיה/משפטים. המלצה – שילוב בין השניים.

המורה ינחה את התלמידים לבחור בסוגיות הנוגעות לעבריינות ברשת ככל האפשר.

דוגמא: מקומה של המשפחה בעבריינות ברשת ודרכי המניעה/השיקום

משקלה של העבודה – 20% מהציון הסופי הכללי במגמה.

מטרות העבודה:

- שימוש ויישום של התיאוריות והמושגים שנלמדו במשפטים ובקרימינולוגיה
- יישום חשיבה ביקורתית במסגרת כתיבה אקדמית
- שימוש במקורות מידע תוך מיומנויות של מיזוג טקסטים
- טיפוח מיומנויות של כתיבה אקדמית
- הכרות ויישום של שימוש בכלי חקר שונים- שאלונים, תצפיות, ראיונות.
- הרחבת הידיעות האקדמיות על עבריינות רשת ודרכי הטיפול

מבנה העבודה:

- דף שער בו תוצג שאלת החקר המעלה קושי
- תוכן עניינים
- מבוא
- סקירה ספרותית
- חלק מחקרי- יישום מחקרי תוך שימוש בכלי חקר
- סיכום ומסקנות
- המלצות ליישום הפתרונות שיוצעו
- רשימה ביבליוגרפית
- נספחים

מחווך ליתידה חמישית

ממדיס וציון	קריטריונים לניקוד
10% <u>מבוא</u>	4 נק' בחירת שאלת חקר ממוקדת וקשורה לסוגייה חברתית מתחום המשפטים/הקרימינולוגיה (שילוב של שני התחומים יתן ניקוד גבוה יותר) ניקוד מלא במידה ונבחר נושא הנוגע לעבריינות ברשת. 2 נק' ניסוח הבעיה ממוקדת ובהירה 3 נק' נעשה שימוש נכון במושגים הנדרשים ובתיאוריות 1 נק' הצגת רציונל העבודה הכולל את חלקי העבודה
20% <u>סקירת ספרות</u>	5 נק' בחירת 5 ויותר מקורות עדכניים, אמינים ורלוונטיים. 3 נק' המקורות מצוינים בעבודה על פי הכללים הנהוגים ברשימה ביבליוגרפית 5 נק' המקורות מבהירים את הבעיה הנבדקת (מתייחסים לתופעה הכללית; מכוונים לפתרון) 5 נק' מיזוג המידע וציון המקורות עליו הוא מתבסס, תוך הבאה לידי ביטוי היכרותו של התלמיד עם הנושא בכללותו. הנושא מוצג באופן שמוכיל לסוגיה הנחקרת הספציפית 2 נק' סיכום של סקירת הספרות המציג בקצרה את עיקרי הדברים בסקירה
15% <u>בניית כלי החקר הצגת הממצאים</u>	1 נק' בחירה מנומקת של כלי מחקר. 2 נק' הנשאלים/מראיינים שנבחרו אכן מתאימים לסוגיה הנחקרת. 2 נק' השאלות/ההיגדים בכלי המחקר מנוסחים באופן ברור ובהיר בהלימה לבעיה שנוסחה ולסקירת הספרות. 3 נק' השאלות/היגדים כיוונו את הנשאל/מראיין להתייחס לבעיה הנחקרת. 2 נק' השאלון/ראיון סיפקו נתונים הנדרשים לבעיה שבה עוסקים ומתווים דרך לפתרון הבעיה. 5 נק' הצגת הממצאים בבהירות- חזותית או מילולית - של עקרי הממצאים.
15% <u>סיכום ומסקנות</u>	5 נק' דיון והסקת מסקנות מבוססות המוצגות בצורה משכנעת ותורמות להתוויית דרך לפתרון.. 8 נק' הצגת טענה תוך ביסוס על הממצאים וסקירת הספרות, ומתן הסבר אפשרי לממצאים. 2 נק' הצעה למחקר המשך מנומקת
10% <u>פתרון ותוצר</u>	5 נק' הצגת פתרון מעשי תוך הנמקה בבחירת הפתרון, תיאור היתרונות והחסרונות הנותנים מענה לבעיה הנבדקת המבוססים על המסקנות. 5 נק' הכנת תוצר המכוון לידי פתרון, (יש לתגמל בניקוד על יצירתיות ותוצר רלוונטי לסוגייה ולפתרון שהוצג)
5% <u>רשימה ביבליוגרפית</u>	5 נק' - הרשימה כתובה על פי כללי הכתיבה המקובלים.
15% <u>הערכת המורה את תהליך העבודה.</u>	3 נק' עמידה בלוח זמנים. 5 נק' במידה והעבודה בקבוצות- חלוקת עבודה שוויונית בין חברי הקבוצה ומעורבות של כלל התלמידים בתהליך. 7 נק' הקבוצה מציגה את מהלך העבודה שעברו ואת תכנון המהלך הבא של העבודה. - עבודת הצוות וקבלת החלטות בצוות שיקפו: סובלנות, השתתפות פעילה בדיון של חברי הקבוצה תוך ניסיון לשכנע בצדקת הטענות, מתן משוב ובקורת בונה מבוססת ומנומקת, קבלת משוב ובקורת והיכולת ליישמה. 3 נק' כל חבר צוות מבצע את חלקו בעבודה הקבוצתית תוך השקעה מתאימה.
10%	

• 2 נק' תכנון לוח זמנים ועמידה בו + לימוד הדדי בתוך הקבוצה • 5 נק' כתיבת רפלקציה אישית לסיכום תהליך העבודה/ סיכום שיחה אישית עם התלמיד להערכת תהליך העבודה	הערכת המורה את תהליך העבודה של כל אחד מחברי הקבוצה באופן אישי
---	---

דו"ח סיור לימודי – מחוון

שם התלמיד/ה: _____ מקום הסיור: _____

תאריך הסיור: _____

קריטריון	ניקוד	גובה	בינוני	נמוך
נושאים, תיאוריות ומושגים	40	שימוש בתיאוריה, קישור למקום הסיור, הסבר ושימוש במושגים מתחום הלימוד.	התייחסות חלקית לתיאוריה, ציון המושג והסברו, קישור חלקי לסיור הרלוונטי.	ציון המושגים, ללא הסבר ו/או קישור לסיור הרלוונטי.
		35-40 נקודות	34-21 נקודות	10-20 נקודות
רשימת מקורות מידע	10	צוינו מקורות מידע ונכתבו עפ"י הכללים.	צוינו מקורות מידע חלקיים, ציון מקור שלא עפ"י הכללי.	לא צוינו מקורות מידע או צוינו באופן שגוי
		8-10 נקודות	5-7 נקודות	2-4 נקודות
תאור מהלך הסיור	30	הסבר מפורט, מתייחס לדגשים שעלו במהלך הסיור על ידי המדריך. התלמיד עשה שימוש במושגים ותיאוריות רלוונטיות	הסבר מאורגן באופן חלקי. קישור והסבר חלקי לתחנה עליה דיבר המדריך. התלמיד עשה שימוש חלקי במושגים ותיאוריות רלוונטיות עליהם דיברו בהדרכה.	הסבר לא מאורגן. ההסבר ללא קישור לדגשים של ההדרכה. אין שימוש במושגים ובתיאוריות רלוונטיות
		24-30 נקודות	23-12 נקודות	11-5 נקודות
רפלקציה	20	למידה ותחושות אישיות והערכה מנומקת של איכות הביקור ביחס ובהשוואה לחומר הנלמד. ידע חדש שנרכש.	תיאור חלקי של הסיור, ללא התייחסות לתחושות אישיות והערכה שטחית בלבד של איכות הסיור.	התייחסות מאוד כללית ובלתי מפורטת.
		16-20 נקודות	15-10 נקודות	9-2 נקודות

ניתוח מאמר אקדמי - עבודה קבוצתית

המורה יבחר מאמר אקדמי הנוגע לתוכן הלימודי. המיומנויות הנדרשות: איתור מידע רלוונטי, הבחנה בין עיקר לטפל, ניסוח משפט/פיסקה מסכמים, קריאה ממוקדת, יכולת עבודה בקבוצות, מיומנות של עמידה מול קהל.

קבוצות של 3-4 תלמידים - כל קבוצה תעסוק בחלק אחר של המאמר. בסיום העבודה, כל קבוצה תציג בפני הכיתה את מסקנותיה. המאמר יהווה חלק ממבחן רבעוני על פי לוח המבחנים הבית ספרי.

הנחיות לתלמידים: לפניכם מאמר אקדמי:

1. קראו את פרק המבוא במאמר, עמודים: _____. הסבירו בפסקה אחת (עד 5 שורות) במה עוסק המאמר ומהי השאלה המרכזית הנדונה במאמר.
2. בקבוצתכם התמקדו בפרק _____ עמודים _____ סכמו במילים שלכם את הנאמר, תוך שימוש בדוגמאות והסברים מתוך הטקסט. (עד חצי עמוד)
3. עליכם להציג במליאת הכיתה את קטע המאמר עליו עבדתם. ההצגה תכלול את כלל חברי הקבוצה. עליכם להציג בע"פ ולא לקרוא מהכתוב אין להשתמש באמצעים חזותיים.
4. רפלקציה אישית: כל תלמיד יכתוב על החוויה האישית שלו מקריאת המאמר, מה היו החלקים המאתגרים, מה היה החלק המעניין ביותר, תהליך העבודה הקבוצתית.

מחווון – ניתוח מאמר אקדמי

קריטריון	ניקוד	גבוה	בינוני	נמוך
מבוא	20	השאלה המרכזית במאמר זוהתה והוצגה בצורה בהירה וניתן הסבר ממצה. 15-20 נקודות	השאלה המרכזית במאמר זוהתה, אך הוצגה באופן ארוך מעבר לצורך ובניסוח לוקה בחסר. 14-10 נקודות	זיהוי השאלה המרכזית לקוי וההסבר לא מדויק 9-5 נק'
סיכום הפרק הרלוונטי במאמר	40	הסיכום כתוב היטב, קוהרנטי, ברור וממצה. 32-40 נקודות	הסיכום חלקי בלבד ואינו מקיף את כל הטקסט. סיכום ארוך לא ממוקד 31-21 נקודות	סיכום הקטע אינו ברור ו/או אינו מדויק 20 נקודות ומטה
הצגה במליאה	30	ההסבר בכיתה ברור, קוהרנטי וממצה. התלמיד לא עשה שימוש בדף כתוב. כלל חברי הקבוצה לקחו חלק פעיל 30 נקודות	ההסבר בע"פ שטחי ולא לחלוטין ברור. התלמיד עשה שימוש בדף כתוב. עד 20 נקודות	ההסבר בע"פ אינו ברור וחלקי ביותר. התלמיד הקריא מהדף. עד 5 נק'

רפלקציה אישית	10	התלמיד הרחיב על עבודתו האישית, תוך התבוננות מעמיקה הכוללת למידה חדשה, שאלות שהתעוררו, תחושות בעקבות הקריאה, תובנות.	10 נק'	התלמיד התייחס לעבודתו באופן חלקי תוך התבוננות שטחית בלבד. עד 5 נק'	ההתייחסות כלאחר יד. שטחית מאוד ומאומצת. עד 2 נק'
---------------	----	---	--------	--	--

מטלה - ניתוח פסק דין (בג"ץ)

1. קראו בעיון את פסק הדין ע"פ _____ סמנו ומרקרו לעצמכם נקודות משמעותיות בטקסט.

2. קראו את הקטע המצורף מ.....

3. יש להקפיד על כתיבה ע"י מבנה לוגי של עבודה – מבוא, סעיפי ניתוח וסיכום.

שאלות מנחות לניתוח פסק דין:

א. מהו הנושא המרכזי בו עוסק פסק הדין? מהי השאלה שבמחלוקת? לאור תשובותיכם, הסבירו האם פסק הדין עוסק בהכרעת דין או בגזר דין? יש לנמק את כל חלקי התשובה.

ב. מהו הדין כפי שהוא מוצג בפסקי הדין השונים מפי שלושת השופטים? עליכם להשוות בין פסקי הדין, אופן הצגת הסיפור והדגשים של כל אחד משלושת השופטים.

מחווה למטלה: ניתוח פסק דין

קריטריון	ניקוד	גובה	בינוני	נמוך
הצגת הטענה	20 נק'	הצגה ממוקדת של הטענה ושאלות המחקר.	הצגה חלקית ו/או לא ממוקדת של הנושא ושאלות המחקר. עד 15 נק'	הצגת הנושא באופן שטחי ובלתי ממוקד. הצגת שאלת מחקר אחת בלבד ובאופן חסר. עד 10 נק'
ניתוח פסק הדין- הבעת דעות השופטים והבעת ביקורת	45 נק'	ניתוח מפורט המבוסס על חשיבה ביקורתית, שימוש במושגים שנלמדו. יש התייחסות לעובדות המקרה, התוצאה המשפטית וכן התייחסות להבדלים בין הגישות השונות הבאות לידי ביטוי בפסק הדין 45-40 נק'	ניתוח חלקי לא מעמיק ללא שימוש מספק במושגי יסוד, הצגת עובדות המקרה חלקית. הצגה חלקית של התוצאה המשפטית ושל ההבדלים בין הגישות בפסקי הדין 25-39 נק'	ניסוח ברמה בסיסית מאוד. התייחסות לוקה מאוד בחסר לעובדות המקרה, התוצאה המשפטית ולהבדלים בגישות השונות אין שימוש במושגי יסוד. עד 25 נק'
סיכום	20 נק'	סיכום עמוק וממצה של כל החלקים האמורים בעבודה. 20-15 נק'	סיכום חלקי לא משקף. אין קשר הגיוני ורציף בין חלקי העבודה 14-10 נק'	העדר רצף לוגי בין הסיכום ובין האמור בגוף העבודה. עד 9 נק'

שימוש בשפה וסגנון כתיבה	5 נק'	הכתיבה מאופיינת בשימוש בשפה תקנית, עושר לשוני, הקפדה על תחביר, מבנה משפט ופסקאות. העבודה מודפסת ומוגשת באופן אסתטי 4-5 נק'	מספר מועט של שיבושי לשון. העבודה מוגשת באופן אסתטי. 3 נק'	הכתיבה מאופיינת בשיבושי לשון רבים ושגיאות תחביריות והעבודה לא עברה הגהה. 2 נק'
רפלקציה אישית	10 נק	התלמיד הרחיב על עבודתו האישית, תחושותיו ביחס למקרה ולתהליך החקירה. התייחס לרכישת כלים וידע חדשים. 10 נק	התלמיד התייחס לעבודתו באופן חלקי ולא מספיק מפורט. 5 נק'	ההתייחסות כלאחר יד. לא נעשתה התבוננות אישית על מהלך החקירה 0-2 נק'

מחווון- סיכום פסק דין

קראו בעיון את פסק הדין ע"פ _____ . סמנו ומרקרו לעצמכם נקודות משמעותיות בטקסט.

יש להקפיד על כתיבה עפ"י מבנה לוגי של עבודה – פתיחה, סיכום סוגיות מרכזיות וסיכום.

עליכם להקפיד להשיב על הנושאים הבאים:

מהו הנושא המרכזי בו עוסק פסק הדין? מהי השאלה שבמחלוקת?

מהן העובדות המוצגות?

מהי עמדת ביהמ"ש? מהי עמדת השופטים השונים?

מהן טענות המערער (אם מדובר בערעור)? מהן טענות המשיבים?

מהן השאלות המשפטיות העולות מפסק הדין?

מהן תוצאות המשפט?

מחווון – סיכום פסק דין

<u>קריטריון</u>	<u>ניקוד</u>	<u>גובה</u>	<u>בינוני</u>	<u>נמוך</u>
הצגת הטענה המרכזית	30	הצגה ממוקדת של הטענה המרכזית.	הצגת הטענה המרכזית חלקית בלבד. עד 15 נק'	הצגת הטענה מעורפלת וחלקית מאוד. אין רצף לוגי של הצגת הטענה והשאלות המרכזיות. עד 10 נק'
סיכום הטיעונים בתיק- העובדות המרכזיות, הטענות בתיק, עמדות השופטים, תוצאות המשפט	50	סיכום ממוקד ומעמיק המתייחס לכלל הסוגיות הרלוונטיות.	סיכום קוהרנטי, אך חסר בחלק מהמרכיבים. עד 30 נקודות.	סיכום שאינו קוהרנטי. התייחסות חסרה למרכיבים השונים בסיכום. השמטת סוגיות מרכזיות. עד 20 נקודות
רפלקציה אישית	10	התלמיד הרחיב על עבודתו האישית, תוך התבוננות מעמיקה	התלמיד התייחס לעבודתו באופן חלקי תוך התבוננות שטחית בלבד. עד 5 נק'	ההתייחסות כלאחר יד. שטחית מאוד ומאומצת. 0-2 נק'
שימוש בשפה וסגנון כתיבה	10	הכתיבה מאופיינת בשימוש בשפה תקנית, עושר לשוני, הקפדה על תחביר, מבנה משפט ופסקאות. העבודה מודפסת ומוגשת באופן אסתטי	מספר מועט של שיבושי לשון. העבודה מוגשת באופן אסתטי. עד 5 נק'	הכתיבה מאופיינת בשיבושי לשון רבים ושגיאות תחביריות והעבודה לא עברה הגהה. 0 נק'

כתיבת נייר עמדה

בהתבסס על מקרה: _____ אשר נלמד במסגרת השיעור וכפי שהובא בפסק הדין _____, עליכם לכתוב נייר עמדה עפ"י ההנחיות המובאות בהמשך. טרם הכתיבה יש להסכים על המטרות – מה אנחנו מבקשים להשיג? מיהם הנמענים שלנו? באיזו שפה רצוי להשתמש בכדי להשיג את המטרה? איזו פניה תשרת את המטרה? נייר העמדה יחולק למספר פסקאות עפ"י המפתח הבא:

- פסקת פתיחה – הצגת הנושא, טענה כללית ביחס לנושא. עמדתכם הכללית ביחס למקרה/הנושא המדובר.
- גוף נייר העמדה – 2-3 פסקאות בהתאם למספר הטיעונים המוצגים, תוך שימוש בסימוכין ודוגמאות.
- סיכום – חזרה על עמדתכם, הדגשת דרכים לפעולה והמלצות.

מחווין-

תוכנית 90 נקודות			
נמוך	בינוני	גבוה	
הטענה המרכזית לא ברורה. עמדת הכותב לא מוסברת. 9 ומטה נק'	הטענה מוסברת ומוצגת באופן חלקי בלבד. עד 10 נק'	הטענה המרכזית מובאת ומוצגת באופן ברור. 15 נק'	פתיחה- הטענה המרכזית מופיעה/ישנו הסבר קצר על הנושא הנדון/ הטענה הנדונה מוצגת בתמציתיות. 15 נקודות
התלמיד כתב פחות משתי פסקאות/הציג טיעון אחד בלבד שאינו מנומק. 19 ומטה נק'	התלמיד כתב 2 פסקאות, אך אין הפרדה בין הטענות השונים וחסרים נימוקים לביסוס הטענות. 20-29 נק'	התלמיד כתב 2-3 פסקאות. בכל פסקה מוצג טיעון נפרד ונימוקים רלוונטיים לטענה 30-40 נק'	גוף – ישנן 2 פסקאות לפחות כאשר כל פסקה מציגה טיעון אחר. מתקיימת הפרדה בין הנימוקים לכל טיעון. 40 נקודות
אין דוגמאות ומקורות מידע כחיוק לנימוקים המוצגים נק' 3 ומטה	הנימוקים נסמכים באופן חלקי בלבד על דוגמאות ומקורות מידע. 4-7 נק'	הדוגמאות ומקורות המידע תומכים בנימוקים המוצגים. 8-10 נק'	מקורות מידע- הנימוקים המוצגים נסמכים על דוגמאות ועל מקורות מידע. 10 נקודות
אין סיכום הדברים, עמדת הכותב אינה כתובה והמסקנות אינן מוזכרות או אינן ברורות 9 נק ומטה	הסיכום חלקי בלבד. עמדת הכותב מוזכרת אך אינה נחרצת, המסקנות חלקיות עד 10 נק'	הסיכום מציג את הטענות המרכזיות שהובאו בגוף המאמר, מדגיש את עמדת הכותב ומסיק מסקנות ברורות 15 נק'	סיכום- הסיכום מציג את הטענות המרכזיות, מסיק מסקנות ומדגיש את נחרצות עמדת הכותב ביחס לסוגיה מצד הכותב. 15 נקודות
ההתייחסות כלאחר יד. שטחית מאוד ומאומצת. 0-2 נק'	התלמיד התייחס לעבודתו באופן חלקי תוך התבוננות שטחית בלבד ביחס לתהליך העבודה וכלל לא התייחס לרכשית ידע 5 נק'	התלמיד הרחיב על עבודתו האישית, תוך התבוננות מעמיקה- ציון ידע חדש, תחושות ביחס לתהליך העבודה 10 נק	רפלקציה אישית 10 נקודות

לשון 10 נקודות

שימוש באוצר מילים מתאים, שימוש בכללי כתיבה נכונים, שימוש במילות שכנוע לביסוס העמדה.	שימוש במגוון מילות קישור מתאימות, יצירת רצף קוהרנטי. שימוש בסימני פיסוק, שימוש בשפת כתיבה ההולמת את המסמך, שימוש במילות שכנוע להבהרת העמדה במאמר 10-7 נק'	לעיתים השימוש במילות קישור חלקי, ישנה חזרתיות לעיתים שימוש בשפה שאינה תואמת כתיבה טיעונית, שימוש באוצר מילים ובמילות שכנוע לצורך הבהרת העמדה במאמר 6-4 נק'	שימוש בחזרתיות, או אין שימוש במילות קשר, דבר המקשה על רצף קוהרנטי, שימוש בשפה פשוטה שאינה תואמת כתיבה טיעונית, שימוש באוצר מילים ובמילות שכנוע לצורך הבהרת העמדה במאמר 3 נק' ומטה

דו"ח צפייה בסרט

במסגרת שיעורי המגמה, התלמידים יצפו בסרטים רלוונטים לחומרי הלימוד השונים. לאחר צפייה בסרט, על התלמידים להחליט אילו תיאוריות רלוונטיות לניתוח הסרט.

הנחיות לכתיבת העבודה:

1. בחרו תיאוריה לפיה תרצה לנתח את הסרט בו צפיתם.
2. הסבירו בקצרה מהי התיאוריה ולאחר מכן ביחרו שני מושגים עיקריים – הסבירו אותם והדגמו כיצד הם באים לידי ביטוי בסרט בו צפיתם.
3. הקפידו על יישום המושגים והסבר מעמיק ביחס לסרט שצפיתם.
4. העבודה תודפס בגופן 12, רווח של שורה וחצי ואורכה 2 עמודים.

מתווך – צפייה בסרט

קריטריון	ניקוד	גובה	בינוני	נמוך
בחירת תיאוריה ומתן הסבר על התיאוריה	20	הצגה מפורטת בסיס התיאוריה הנבחרת.	הצגת התיאוריה, אך מתן הסבר לא מעמיק עד 10 נק'	הצגת התיאוריה בלבד, ללא הסבר התיאוריה עד 5 נק'
הסבר שני מושגים נבחרים	20	הסבר מעמיק ביחס לשני המושגים הנבחרים	הסבר חלקי לשני המושגים או רק לאחד מהם. עד 10 נק'	ציון שני המושגים, ללא הסבר כלל. עד 5 נק'
ניתוח הסרט תוך יישום המושגים הנבחרים	40	יישום המושגים מלמד על הבנה מעמיקה וחקירה עמוקה של הסרט.	יישום המושגים חלקי בלבד עד 20 נק'	יישום המושגים אינו נכון או נכון רק באופן חלקי בלבד. עד 10 נק'
רפלקציה אישית	10	התלמיד הרחיב לגבי תחושות האישיות והערכה מנומקת של איכות הסרט ביחס ובהשוואה לחומר הנלמד. ידע חדש שנרכש כתוצאה מהצפייה.	התלמיד התייחס לתחושותיו האישיות באופן חלקי בלבד והערכה שטחית בלבד של הסרט. עד 5 נק'	ההתייחסות מאוד כללית וכלל לא מפורטת 0-2 נק'
שימוש בשפה וסגנון כתיבה	10	הכתיבה מאופיינת בשימוש בשפה תקינה, עושר לשוני, הקפדה על תחביר, מבנה משפט ופסקאות. העבודה מודפסת ומוגשת באופן אסתטי	מספר מועט של שיבושי לשון. העבודה מוגשת באופן אסתטי. עד 5 נק'	הכתיבה מאופיינת בשיבושי לשון רבים ושגיאות תחביריות והעבודה לא עברה הגהה. 0 נק'

נספח- רשימת מושגי יסוד במשפטים

- **פסק דין**- טקס בו כתובה ההכרעה בסוגיה שהובאה לפני בית המשפט, ע"י השופט או השופטים הדנים במקרה (פס"ד)
- **בית משפט קמא**- בית המשפט הקודם שדן במקרה, כלומר לפני הגשת הערעור בזכות או ברשות.
- **ערכאה**- כל אחת מהדרגות במדרג המשפטים.
- **קבילות**- תקפות מבחינה משפטית.
- **רציו**- מילולית מלטינית- היגיון החלטה. העיקרון עליו ביסס בית המשפט את החלטתו. ההלכה המשפטית שנקבעה בפס"ד. ניתן להשתמש גם כסיכום בלתי רשמי של פסק הדין.
- **אישיות משפטית**- גוף אשר המשפט מעניק לו זכויות ומטיל עליו חובות. ישנן שתי קטגוריות עיקריות: בני אדם, אישיות משפטית מלאכותית- חברה, שותפות.
- **בצ"ע**- בצריך עיון- מצב בו במסגרת פסק הדין מעלים השופטים שאלה או סוגיה מסוימת, אך נמנעים מלהכריע בה.
- **לאקונה**- שאלה שאין לה מענה בחוק או בפסיקה, מעין חוסר.
- **מותב**- הרכב של שופטים בדיון, לרוב בין אחת לשלושה, בית המשפט העליון יכול להגיע ל - 11.
- **מנדטורי**- מחייב, וגם קבוע מימי המנדט
- **דעת רוב**- הדעה של רוב השופטים, זהה בתוצאה.
- **רשומות**- בהן מתפרסמים חוקים, תקנות מינויים מיוחדים ועוד. הפרסום בהן נועד להעניק לעניינים המתפרסמים מעמד רשמי ולהביאם לידיעת הציבור. לרוב החוק הופך לתקף מיום הפרסום.
- **נוהג**- נורמה שאינה בהכרח מעוגנת בחוק/פסיקה/חזקה, אולם נהוגה בפועל.
- **פורמליסטי**- נצמד ללשון הכללים ומכריע על פיהם.
- **קוהרנטי**- בעל רצף הגיון פנימי
- **פקודה**- חקיקה ראשית שנחקקה בימי המנדט הבריטי או על ידי מועצת המדינה הזמנית.
- **חקיקה שיפוטית/פסיקתית**- כינוי להלכות בית המשפט העליון אשר עומדות כשינוי החוק הנהוג או כשקיימת לאקונה.
- **סטטוטורי**- שקבוע בחוק